

FULL VOLANT
NÚMERO SOTA ZERO

Associació de Narradores i Narradors

SUMARI

EDITORIAL

QUÈ ES COU A L'ANIN?

20M: Crònica d'una commemoració

Josep-Lluís Gallardo

Festa Major 20M: Contes per la ràdio: on és el públic?

Albert Estengre

Trobada Grup de Lectura: *Elisabet Ulibarri*

RETALLS

Contes garrapinyats: *Roser Ros*

EL CONTE

Leila: *Rafick Shami*

EDITORIAL

Solstici de l'any 2000: l'ANIN publicava el primer número de la N. I així la presentàvem a l'editorial:

N és el nom de la revista de l'Associació de Narradores i Narradors. Aquest n'és el número u.

N és la primera lletra de narració, narrador, mots entranyables del nostre caminar pels viaranyes del vell i renovat ofici d'explicar.

N vol ser l'òrgan d'expressió i comunicació dels qui s'interessen per la narració com un fet de cultura viva.

N té vocació d'arribar a tots els racons possibles, com més lluny millor.

N sortirà dues vegades l'any, pels solsticis d'hivern i d'estiu.

N viatjarà per la xarxa electrònica.

N es pot llegir directament a la pantalla o es pot imprimir.

N compta amb les següents seccions: De boca a orella, Les mil i una, Correu, obriu el correu.

N és un òrgan d'expressió que tot just acaba de néixer.

N espera les col·laboracions i les aportacions dels socis i lectors!

N publicarà les diferents contribucions en la llengua d'origen. Si cal, se'n farà una sinopsi en la llengua més comuna i intel·ligible per a tots.

N es felicita d'haver nascut i de tenir-te com a lector.

Amb aquest manifest, apuntàvem per escrit les 12 raons (tantes com mesos té un any) que determinaven l'esperit d'aquest òrgan de comunicació entre els qui treballem amb la paraula viva. Puntualment, a cada solstici la revista va sortir fins el 2006. El 2008, es va reprendre la segona època de la revista.

Han fet possible la revista al llarg dels anys: Martha Escudero, Montserrat Solanas (QPD), Inongo-vi-Makomé, Helena Cuesta, Jordi Palet, Xavier Gállego, Blai Senabre, Jaume Viladric, Anna Gabernet, Susanna Tornero, Roser Ros...

I ara què? El febrer del 2024, l'assemblea va decidir unànimement reprendre la feina d'una publicació per on discorrim les accions, preocupacions i anhels d'aquest col·lectiu que som els narradors que, de manera associada, treballem dia a dia per la millora d'una tasca tan etèria i a la vegada tan lligada a la terra com és fer arribar la paraula alada a tantes oïdes com sigui possible.

El nou consell de redacció format ara per Teresa Arrufat, Teresa Ribas, Josep-Lluís Gallardo i Roser Ros està disposat a esmerçar-se per activar la publicació amb ganes que ocupi el lloc que durant un temps va ocupar la revista N.

De moment, hem batejat la publicació de **FULL VOLANT N-0 (sota-zero)** amb la següent estructura:

EDITORIAL
QUÈ ES COU A L'ANIN?
RETALLS
EL CONTE

La nostra voluntat és que l'Editorial (al principi) i el conte (al final) esdevinguin seccions fixes a cada Full Volant.

Mentre ens llegim les col·laboracions, hem constatat la presència d'un protagonista principal: el silenci, element imprescindible per a la bona salut d'allò que intentem de comunicar a través de la paraula però també del gest, de tot el cos. Som feliços quan tenim els qui ens escolten a tocar, bevent les nostres paraules, però també l'aire que respirem, l'expressió que fem, el lloc que ocupem en l'espai narratiu. I quan és la ràdio, els pòdcast o altres enginys són els qui ens recullen la veu, com ho vivim? És per pensar-hi!

A l'apartat Retalls, s'hi publicaran escrits que parlin d'esdeveniments que tenen a veure amb la narració però no necessàriament nascuts al si de l'ANIN.

Per acabar, només voldríem afegir que, parafraçant el que escrivíem al darrer punt de l'Editorial de la primera publicació, la revista, ara, en forma de Full Volant es felicita d'haver (re) nascut i de tenir-te com a lector. Però, afegim, et convidem a formar part activa amb l'aportació d'allò que es cou a l'ANIN, i també altres continguts, retalls de reflexions, comentaris, actualitat, crítiques i tantes altres coses.

QUÈ ES COU A L'ANIN?

20M, Crònica d'una commemoració

Dimecres, 20 de març de 2024, a partir de les 20h, al local de Gràcia La Quàntica, ens vàrem trobar uns quants narradors i narradores de l'ANIN i la Faula, per a dir-nos algunes coses mentre festajàvem la nostra Festa: la Diada Internacional de la Narració Oral!

Ja era fosc quan caminàvem pel carrer que ens duia a l'espai en què ens trobaríem. Com sempre que anem a la foscor, un llum encès ens va indicar el camí. Hi entràrem...

L'Arnau era a la porta i feia d'amfitrió tot convidant-nos a fer cap a la sala escènica, lloc on hi havia un tast generós de beguda i menjar. De seguida, van començar les presentacions (perquè alguns no ens havíem vist mai, presencialment):

-Tu ets?

-Sí, com ho has sabut?

-Doncs, per la teva veu.

-És clar! Però, saps... m'agradaria entregar-te un breu qüestionari sobre el nostre món de la narració oral, i, així, amb les teves respostes anem posant fil a l'agulla, és a dir, ens coneixerem més bé. Què et sembla?

-Em sembla perfecte, en va dir un! Bé, d'acord, ens va dir un altre! I així, respostes de molts colors.

I així uns quants minutets mentre entraven més companys, mentre ens situàvem, mentre miràvem arreu, mentre sabíem que érem allà per a passar-nos-ho bé.

Al cap d'una bona estona, la Susagna, a més de convidar-nos a remullar la gola, ens va fer situar en un cercle, així tothom veia les cares d'altri. De sobte va dir: comencem? I tots ens vam mirar desconcertats. És clar que s'havia de fer alguna cosa, i com que tothom havia portat objectes diversos, els vam dipositar al centre. Podem començar a parlar-ne, si us sembla. I així va començar la trobada.

Hi havia estris de tota mena, com ara una forquilla, un aneguet, un llapis, una castanya...i algú va començar a explicar una història a partir d'algun objecte escollit. Seguidament, la resta ens hi vam afegir, l'un rere l'altre, a la història sincopada i febril, al mateix temps. Ens havíem convertit en trebinells que jugàvem amb mots i idees entre nosaltres a veure qui la deia més grossa. I així va ser la construcció d'una trama inverosímil i seductora, sempre a raig i enllestida per a la propera contada. I, novament més històries.

El joc va durar força estona, amb una participació plena que oscil·lava entre la vehemència i l'acritud, amb riallades i despropòsits de cervells disposats a la fabulació, la nostra, aquella que ens uneix al món dels contes.

Una mirada més concèntrica ens va acostar a fitar "personatges" sortits de mons empescats per a l'ocasió, com ara un criat-assassí, una veu fonda sense cos o un conjunt d'animallets que escridassaven pels racons, i moltes, moltes altres visons de somni.

Tocades les 22h, algú va dir:

-Ep! Em sembla que he de marxar!

I rere les salutacions oportunes, lentament, tots vam anant desfilant. Havia estat un temps esmerçat per a fer grup, per a sentir que som un col·lectiu ben especial, que no deixa fora ningú que vulgui entrar-hi. Per a saber que formem part d'un projecte artístic que ve de molt lluny, i l'únic que ha de fer és adaptar-s'hi.

Mentre ens dirigíem cap a casa, repassàvem els contactes que havíem fet, amb qui havíem parlat més intensament, quins ulls havíem mirat i quines veus havíem sentit, i, sobretot, de què havíem parlat.

Josep-Lluís Gallardo

FESTA MAJOR 20M

Contes a la ràdio: on és el públic?

A ANIN, amants de la paraula dita, enguany hem fet la nostra “Festa Major” (20 de març) celebrant també el centenari de la “EAJ-1 Ràdio Barcelona”, la primera emissora del nostre país. I és que no podia ser de cap altra manera perquè aquest invent sembla fet per a nosaltres. La ràdio pot portar els contes tan lluny com es pugui imaginar... i això és molt lluny sabent que els contes fomenten la imaginació. Es va fer una crida perquè tothom d’ANIN que volgués gravés un conte i amb tots vàrem fer un programa de ràdio... i molt bé.

Sí, van anar molt bé els contes però se’m va evidenciar que la ràdio pels contes és un mitjà minso (ho dic així per poder-me espolsar una mica la culpa... que tampoc deu ser tanta). Per a mi, explicar un conte és mirar un públic i amb paraules traslladar-li el meu conte. Enguany he vist que la narració oral és molt més que paraules. Sentint-me per ràdio, les pauses que sense adonar-me’n m’acompanyen en tots els contes, ara m’anaven en contra i els gestos i mirades amb intenció, també... a la ràdio tot es transformava en silencis que, segons com, feien perdre el sentit de les mateixes paraules, trencaven el ritme.

Silencis, a la ràdio, és clar que n’hi ha d’haver però s’han de recolzar amb la manera de dir les paraules i per seduir el públic que em mira, he de ser molt conscient que tot allò que faig amb el cos aquí no serveix. A la ràdio sí que es pot dir que la paraula és la reina i que la narració oral hi funciona bé però destil·lada.

Els contes del programa que vàrem fer tenen prou força com perquè el públic els escolti i li agradin, però a la meva “orella”, acostumada a força narracions, li va semblar sentir algun grinyol. Un dia vaig començar a aprendre com explicar contes a l’escenari, a perdre aquella vergonya que fa el públic quan et mira... ara que he d’aprendre a explicar-los a un micròfon i trobo a faltar el públic.

Escolteu el programa a:

<https://www.radioarenys.cat/programs/20-m-narracio-oral-amb-anin-i-la-faula>

Albert Estengre

TROBADA del GRUP DE LECTURA

Conversa al voltant de: “**La narración oral sucede en la mirada de quien escucha**”. Janet Pankowsky: **Un cuento, una teoría y el silencio**.

<https://linternasybosques.com/2017/10/17/la-narracion-oral-sucede-en-la-mirada-de-quien-escucha-janet-pankowsky-un-cuento-una-teoria-y-el-silencio/>

El passat 23 de gener, a les vuit del vespre, ens vam trobar un grupet de narradors de l'ANIN per a parlar sobre l'article proposat.

De la trobada, en destaquem tres temes que ens van confrontar i van generar opinions molt diverses i molt enriquidores.

1a part : Des d'on està escrit el text, des de la panxa i la visceralitat o des del coneixement acadèmic i l'estudi?

Es confrontaven dues opinions, i ambdues defensables, sens dubte la Janet Pankowsky havia llegit molt i estava documentada per a poder escriure i opinar sobre el silenci en la narració, però s'hi apreciava clarament la seva força interior, la seva opinió escrita més des de l'experiència sense filtres, visceral. És probable que ambdues maneres de fer convisquin dins de l'article, finalment i des de la calma i acabada la trobada amb els companys se'ns despertaven dubtes.

És possible que això de ser contador d'històries ens col·loqui sovint en aquesta panxa xerradora que per més que vulguis evitar-ho acaba sortint i explicant-se pel seu compte i per davant de tot allò que haguem pogut llegir o estudiar, pensar, reflexionar...

Vosaltres què en penseu?...

2ª. Part A: Reflexions sobre el silenci i la narració

Ens varen sorgir tres de reflexions que cal destacar:

- Potser és que narrar amb la veu nua, sense recolzaments visuals, musicals..., pot afavorir el silenci.
- Potser és que la paraula que calles, és aquella mateixa que no dius, la que imagina el públic i que cada individu, potser, la

- imagina de manera diferent.
- Potser és que el silenci als narradors ens fa vertigen, ens costa...

2a Part B: Són diferents els silencis a les sessions en viu dels silencis a les sessions gravades

Al voltant d'aquest tema es va iniciar un interessantíssim debat i reflexió en viu i col·lectiva sobre la diferència entre narrar amb públic real i fer una narració gravada, vam parlar que davant d'un públic real se sent aquest silenci ple del qual es parla a l'article, es va comentar que no pots construir el sentit entre tots, el no tenir interlocutor descol·loca una mica, i cal afegir-hi que quan fas una sessió virtual davant d'una pantalla tu t'estàs veient a tu mateixa a més el silenci esdevé més fred davant d'una pantalla.

S'hi van apuntar solucions, com ara narrar per a nosaltres mateixos, per al nostre entorn pròxim...

Així haguéssim pogut estar hores, però el temps passava i vam haver de plegar, se'ns van quedar moltes preguntes a dins..., moltes referències directes al text... reflexions sobre fragments:

“Pues bien, escucha: cuando el narrador es fiel, eterna e inquebrantablemente fiel a la historia, al final es el silencio quien habla. Cuando la historia ha sido traicionada, el silencio no es más que vacío. Pero nosotros, los fieles, cuando hemos dicho nuestra última palabra oímos la voz del silencio... “.

Cal ser fidel a l'original, que és l'original en la narració oral, o es refereix a un text d'un autor, no a un conte compilat per un folklorista o..., els meus contes narrats seran diferents si els construeixo des del silenci? Com em preparo per a escoltar si ho faig des del silenci? En fi, són preguntes que apunta la Mònika i que encara no tenen una resposta compartida i reflexionada...,

Vosaltres hi teniu respostes? Ens les podeu fer arribar?

Elisabeth Ulibarri

RETALLS

Contes garrapinyats

Escoltar contes és... fascinant. Descobreix-ho!

Als Contes Garrapinyats hi trobareu un grapat d'històries explicades i amb apunts musicals. Escoltar-les és una bona manera de convidar la imaginació a emprendre el vol. Suma't a nosaltres en aquest viatge per mons fantàstics, on veritat i mentida es fusionen a través de la veu dels contes. Els nostres pòdcast ofereixen un espai de narració que fomenta un temps i un espai per a les famílies, per a compartir el plaer d'estar junts escoltant i generant motius de conversa.

Amb aquestes paraules els dies 16 i 17 de març de 2024, al Museu del disseny a Plaça de les Glòries de Barcelona, en el marc de la catorzena edició del Festival FLIC d'enguany, es van donar a conèixer els "Contes Garrapinyats" <https://www.contesgarrapinyats.cat>, un programa de pòdcast que setmanalment ofereix a les famílies un conte explicat pel bo i millor de la narració oral de casa nostra, amb la intenció d'alimentar la imaginació, la curiositat i el coneixement d'infants i joves i també dels seus adults.

Amb una quota d'un euro mensual, les famílies poden disposar d'una selecció de contes en català que augmenta setmana rere setmana. S'hi poden escoltar contes per adormir criatures, contes amb ritme, contes companys de viatge, contes per a grans escoltadors. Tot un compendi de material oral que permetrà conèixer bones històries procedents de la tradició oral i d'autor. Però encara hi ha més. Per tres euros mensuals es pot accedir al *pla curiós* s'accedeix (és a dir) a un pòdcast addicional per a cada conte, on reflexionem sobre la història, compartim dades interessants i fem preguntes creatives per a reflexionar.

És un projecte de la Fundació Art&Paraula i BauPlay, amb el suport de Randomers <https://www.randomers.org/> i l'Associació Tantàgora <https://tantagora.net/>.

Roser Ros

EL CONTE

Laila la rondallaire

«Una vegada hi havia una dona. Es deia Laila. No era ni bonica ni lletja, però tenia una gràcia a la boca (...) Laila va esdevenir la rondallaire més coneguda de tota la contrada. Els vespres, quan es reunien per contar rondalles, no solament encisava els escoltadors, sinó que ella mateixa restava atrapada per la màgia dels contes. Podia parlar amb les estrelles, els animals i les plantes, com si fos la fada de la seva pròpia història. Es deia que amb les seves paraules tenia uns poders màgics tan grans, que un dia va parlar tant de la primavera a una soca d'arbre tota corcada i revellida, que la soca va començar a treure nova brotada. Però la Laila no explicava els seus contes només a les persones, als animals i a les plantes, sinó que els confiava també al vent i als núvols, i una vegada, em podeu ben creure, hi hagué una sequera cruel. Els pagesos no paraven de resar. Només Laila no ho va fer. S'enfilà a la muntanya més alta i esperà fins que va albirar un nuvólet petit que corria apressat pel cel. Aleshores va començar a explicar contes. El núvol s'aturà i es posà a escoltar. I ben aviat es van aplegar d'altres núvols al seu voltant fins que el cel va quedar cobert del tot. Com més interessant era la història més foscos es tornaven els núvols, i quan la història va arribar al seu punt culminant, Laila va interrompre la narració i va dir cridant als núvols: "Si voleu sentir la continuació, baixeu cap a la terra!". Els núvols van començar a llançar llampecs i a baixar a gropades i a bots i barrals, només per poder estar més prop de la Laila.

Rafik Schami (1989)
"Els narradors de la nit"
Pag. 149-150,
Títol original:
"Erzähler der Nacht".
Traducció:
Jordi Moners i Sinyol

Podríem, els narradors de l'ANIN, convocar els núvols amb l'art i la màgia dels contes com sabia fer la Laila, i salvar el nostre món de la maleïda sequera?

Som una entitat sense ànim de lucre que agrupa narradors professionals, ocasionals, en formació i persones que també estimen i gaudeixen de la narració oral.

Des del 1998, tirem endavant projectes i activitats amb la finalitat de treballar per la difusió, promoció i qualitat d'aquesta expressió artística.

Abril del 2024